

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Ver. van Vetplantenverzamelaars.

Secr. G. D. DUURSMA, LEEUWARDEN, Achter de Hoven 114bis

Propagandanummer.

Ter inleiding.

Zoals wij in ons Juni nummer reeds berichtten hoopten wij dit dubbele nummer extra aantrekkelijk te maken. Dank zij de zeer gewaardeerde medewerking van velen gelooven wij hierin wèl geslaagd te zijn.

Een 18-tal meerendeels oorspronkelijke foto's versieren deze aflevering, welke, (daar wij het vervolgartikel over *Echinopsis* ditmaal niet opnamen), eigenlijk een boekje op zichzelf vormt en daarom uitnemend geschikt is voor propaganda. Te dien einde hebben wij van dit nummer dan ook een paar honderd exemplaren meer laten drukken, waarvan wij aan belangstellenden gaarne een ter kennismaking toezenden, in de hoop, dat hierdoor nog enkele nieuwe leden gewonnen kunnen worden.

REDACTIE.

Wie zich met ingang van heden op „Succulenta” abonneert, ontvangt den halven jaargang, benevens de gratis-stekken en betaalt hiervoor slechts f 1.50.

Het een en ander over Cactussen.

Hiermede voldoe ik aan de uitnoodiging in ons vorige „Succulenta”-nummer, om ook eens wat bij te dragen voor onze propaganda aflevering. Ik wil hier, zonder me aan de systematische indeeling dezer uitgebreide familie van pl.m. 1500 soorten te storen, eens willekeurig wat over ze vertellen. Ik ben n.l. bang dat velen de schrik beet hebben van stukjes over systematiek, daar ze meestal vrij zaai worden, en hoop dan ook op deze manier u voor verveling te besparen.

De *Cactaceae* behooren allen tot de succulente planten (succus = sap) met meestal vleezige stam. Succulente planten of vetplanten maken in de plantensystematiek geen deel uit van een aparte klasse, of afdeling, maar zijn kris kras er in verspreid. Het zijn planten, die door hun omgeving en door het klimaat er toe worden genoopt, een verandering aan te brengen in hun bouw; provisiekamers te maken, waar ze reservevoedsel en water in kunnen bewaren, om zodoende in benarde tijden te kunnen zeggen: „Wie wat bewaart heeft wat”. Dit doen ze nu op vele manieren, maar alle even doelmatig. Zoo herinner ik me nog een leuke waarneming. Op een dag ging ik er op uit om

voor mijn herbarium in de duinen een exemplaar *Muurpeper* (*Sedum acre*) te halen.

Toen ik thuiskwam, deed ik het in mijn pers, maar vergat hem stevig dicht te schroeven. En dag of vier later, toen ik eens wilde gaan zien, wat er van de *Muurpeper* was geworden, was ze lustig in de pers aan 't bloeien geraakt, met het gevolg dat de blaadjes leelijk verschrompeld waren, want die hadden al hun water moeten afstaan.

De cactusstam kan een verschillende vorm bezitten, b.v. cilindrisch, zuilvormig, kogelvormig en schijfvormig, vaak voorzien van ribben of wratten. Wanneer de stam vertakkingen bezit, nemen deze meestal dezelfde vorm aan als de stam, alleen bij de cilindrische stam, waarbij de vertakkingen eenigszins afgeplat zijn, krijgen ze 't aanzien van bladeren. Bladeren vinden we er zelden aan, wel vormen ze schubben of doornen. Wat de wortels betreft, die dringen diep in den grond, en zijn soms sterk verdikt tot knollen, zooals bij *Ariocarpus* en *Echinocactus napinus*. Dat is ook al weer een voorzorgsmaatregel tegen de droogte. De stam kan, zooals ik daarnet al beweerde, niet alleen verschillende vormen bezitten, maar ook een groote verscheidenheid in hoogte en in gewicht is er op te merken. Er zijn zuilencacti waargenomen van 20 M. hoogte, met een omvang van 2 M. b.v. de *Cereus giganteus*. En een bolcactus van 1000 K.G. en 2 M. diameter n.l. de *Echinocactus ingens* werd vaak genoeg gevonden. Ook nietige vertegenwoordigers zijn te vinden in deze fantastische doornenwereld, b.v. *Mammillaria micromeris* en *Echinocactus pumilus*, die zoo groot als een hazelnoot zijn.

De zuilencactus is nu eens onvertakt, dan weer krijgen ze door korte, naast elkaar staande vertakkingen het aanzien van een rij orgelpijpen. De inboorlingen noemen deze exemplaren „organos“.

Die vertakkingen vallen soms af, en krijgen heel gemakkelijk weer wortels. De liefhebbers en kweekers maken dan ook van deze eigenschap gebruik om de diverse cactussoorten te stekken. Hierbij moeten we echter voorzichtig te werk gaan en eerst de scheidingswond laten drogen, alvorens we de stek in den grond steken. De grootste belooning, die liefhebbers krijgen van hun kweeksel is echter wanneer ze gaan bloeien. De bloemen ontspringen nu eens uit de areolen, dat zijn de uitstekende knobbels, dan weer aan de basis hiervan, soms zelfs er boven op. Slechts zelden bezitten ze een bloemsteel. Meestal bloeien ze maar één dag, andere weer gaan alleen 's avonds open (*Cereus grandiflorus*). Na den bloeitijd komt, als bestuiving plaats heeft gehad, den tijd van vruchten dragen. Gewoonlijk zijn het besachtige vruchten, welker grootte varieert tusschen die van een kraaltje en een vuist. Ze zijn vaak fel rood gekleurd, zelden wit of geel.

De verspreiding der zaden geschiedt bij de soorten met vleezige vruchten door vogels. Dit gebeurt o.a. met de zaden van *Mammillaria*, *Melocactus* en *Rhipsalis*. De geographische verbreiding van *Opuntia* reikt in Amerika van 53° N.B. in Canada

tot 52° Z.B: in Patagonië.

De aan deze beide grenzen voorkomende *Opuntia missouriensis* en *Opuntia australis* bewonen dus gebieden met ruwe winters, en toch zijn ze hiertegen bestand. Ook andere Noord-Amerikaansche soorten zooals *Opuntia Rafinesquii* en *Opuntia caman-chica* doorstaan de koude van onze winters. In de Andes, in Mexico en in het Colorado gebergte vinden we *Opuntiae*, *Mammillariae* en *Echinocacti* in koude gebieden, op hoogten van 3000 M. en hooger, in Bolivia zelfs op 4700 M.

Het voornaamste verbreidingsgebied der Cactus-familie is het Zuid-westelijk deel van de Vereenigde Staten en Noord-Mexico, in droge en tamelijk hoog gelegen gebieden.

Ook het Californische gebied is rijk aan *Cactussen*, namelijk : *Echinocacti*, *Mammillariae*, *Cerei* en *Opuntiae*, in geringer aantal ook *Cephalocereus*soorten. De kleinere soorten als *Leuchtenbergia*, *Ariocarpus* en *Pelecyphora* zijn uitsluitend Mexicaantjes.

Voor menscheijk gebruik zijn de *cactus*soorten ook van be-teekenis. Van talrijke soorten worden de zoete sappige vruchten als voedsel gebruikt, vooral de groote vruchten van *Cereus*, *Echinocactus* en *Opuntia*, soms ook wel de kleinere bessen van *Mammillaria*. Als confituren gelden ze ook als lekkernij. De meeste bessen hebben een groot meelgehalte, waarvan de inboorlingen dan ook gebruik maken. Ze stampen de vruchten tot moes en laten in water het meel bezinken.

De groote schijven van de *Opuntiae* dienen als veevoeder, na-dat men de doorns, die vol weerhaken zitten, verwijderd heeft. Rondzwerfende kudden maken van de sappige *Opuntias*schijven gebruik om hun smachtende dorst te lesschen. Voor dit zelfde doel verorberen ook de runderen van de Braziliaansche „campos” de daar alom groeiende *Echinocactus*soorten, nadat ze met hun hoeven de lange doorns kapot hebben getrapt.

Vele leden uit het *Opuntia*- en *Cereus*geslacht doen dienst als levende omheiningen. Vooral soorten als *Cereus eburneus* (in Mexico) en *Opuntia ficus indica* (in Zuid-Amerika), die bovendien nog goed bruikbare vruchten leveren, worden voor het hekwerk uitgezocht. Ook de doornen doen bij de inboorlingen dienst als naalden, tandenstokers en haarspelden. Het hout van de vele *Cereus*-soorten doet in houtarme streken dienst als bouw- en brandmateriaal. In Peru worden ze, na in was of pek gedoopt te zijn, als fakkels gebruikt, vandaar den naam „Fakkeldistels”.

Op eenige soorten als *Nopalea coccinellifera*, *Opuntia tuna* en eenige *Peireskia*-soorten wordt de cochenilleluis gekweekt. Deze kweekerij speelt echter nu geen groote rol meer, daar de aniline kleurstoffen haar geheel verdrongen hebben. Bij de inboorlingen spelen de *cactaceae* ook nog een rol in de geneeskunde.

Bijzonder gezocht zijn de *cactaceae* echter als sierplanten, enerzijds door hun verschillende en bizarre vormen, anderzijds om hun taatheid. Ze zijn daarom uiterst geschikt als kamerplan-ten, en ieder land telt dan ook talrijke liefhebbers, die zich door

hun gemeenschappelijke liefhebberij tot elkaar aangetrokken gevoelen en tot vereenigingen samensmelten. Ook ons landje blijft daarin niet achter en heeft „Succulenta" als leerbron en raadgever dezer mooie en dankbare sport.

Den Haag.

P. A. H. RIJKEBÜSCH Jr.

Mesembrianthemums.

We moeten toegeven, dat de naam wat lang is en dat de meesten ze daarom maar kortweg *Mesems* noemen, waartegen onzerzijds geen bezwaar bestaat, al zouden we nog liever een goede Hollandsche naam voor dit aantrekkelijke geslacht hooren bezigen. De naam Ijs-

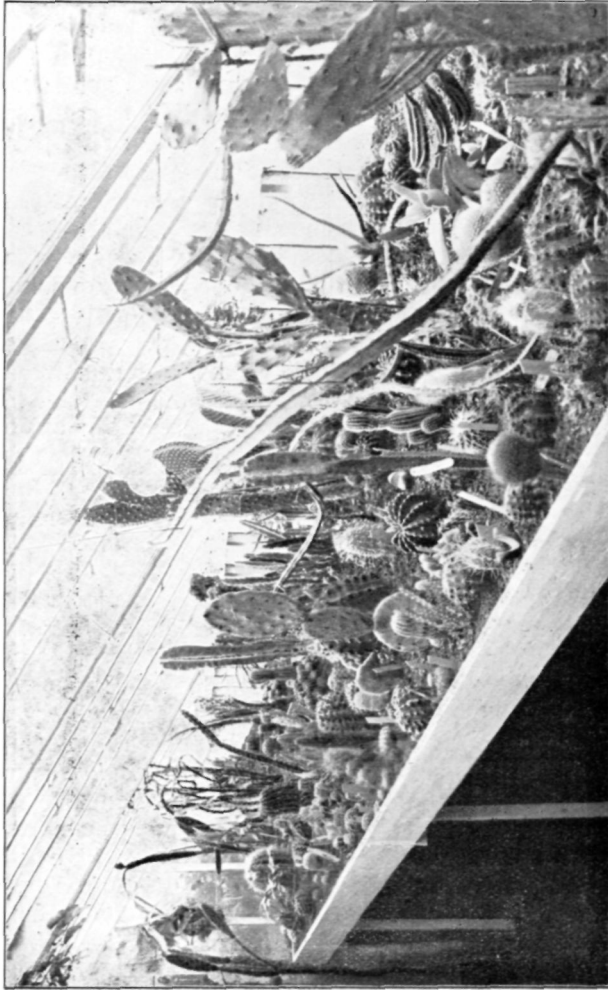
plant heeft slechts betrekking op een paar bepaalde soorten die als het ware overdekt zijn met witte blaasjes en die zeer sterk den indruk maken als was de plant in haar geheel bevroren en met ijsparels bekleed.

Ook hoorden we ze wel eens Middagbloemen noemen en ook hierop zouden bedenkingen te maken zijn, al is het waar, dat de meeste soorten haar stralende bloemen in de volle middagzon op zijn fraaist ontplooiën. In ieder geval is het een

Mes. Lehmanni. Teekening v. d. Most.
geslacht, dat onze aandacht ten volle waard is en wie er eenmaal mee begonnen is, is niet eerder tevreden voor hij of zij alle beschikbare ruimte met deze aardige plantjes heeft bezet. Als dan op het heetst van den dag de bloemen alle wijd open staan is het een lust er naar te kijken en om te bewijzen welk een effect er dan van uitgaat, moge dienen, dat het haast niet mogelijk is er dan een goede foto van te maken, daar de bloem haast altijd overbelicht is, zoo sterk werkt ze op de gevoelige plaat. Het moet wel een buitengewoon fraai gezicht zijn deze planten in hun vaderland, Zuid-Afrika, in hun natuurstaat te zien groeien. In de parken van Kaapstad zijn ze op meerdere plaatsen in het groot uitgeplant en daar zijn maandenlang de Mesemperken één zee van bloemen. Nog mooier, wanneer de steppen na de regenperiode tot nieuw leven zijn gewekt en overwaasd met tal van kleuren, al over-

heerschen het geel en vooral rood tot roodachtig violet. Wij zijn hier al met heel wat minder tevreden, maar wie een rotspartijtje heeft, wat een ieder, die buiten woont, zich voor enkele guldens zelf kan maken, hij mist veel, wanneer hij niet zorgt, dat er een aantal mooie Mesems op komen. Ze komen in potjes tusschen de steenen te staan en als ze tegen den winter naar binnen moeten, kost het moeite ze uit den grond te krijgen, zoo sterk hebben ze zich uitgebreid. Dat we ze in potten laten staan, heeft dit voordeel, dat we dan tevens de wortels wat kunnen afsnijden, en de plant iets inkorten, ze krijgt den heelen winter door maar zoo nu en dan eens wat water, voldoende om niet te verdrogen, maar meer ook niet. De lichtste plaats is de beste, want onze ervaring is, dat er door te veel vocht in den winter nogal heel wat sneuvelen, vooral als ze daarbij donker staan, wat ook geheel in strijd is met hun natuurlijke groei.

Nu is er onder onze leden heel wat verscheidenheid, wat de liefhebberij betreft en dat is maar goed ook. De een houdt alleen van cactussen en wil anders niet hebben, een ander vindt wat mooie vetplanten erbij ook wel leuk, en nog anderen strekken hun zorgen alleen maar uit over wat wij noemen de blad-sukkulenten. Bij hen vinden de Mesems dan ook het gunstigste onthaal. De mimicry's, die zoo grappig een steentje nabootsen zijn ook wel in tel, maar die zijn nog al kostbaar en vereischen in den winter wel heel wat zorg. Daar de geheele plant maar klein is, is de bloem ook vrij nietig en kan in de verste verte niet halen bij die van de normale soorten. Het is dan ook voor deze, dat wij een goed woordje willen doen. Eenjarige soorten zijn er niet veel bij. De gewone ijsplant (*Mesem. crystallinum*) is meer eigenaardig dan mooi en de bloempjes beteekenen niet veel. Veel mooier is *Mes. pyropaeum = tricolor*. Deze komt voor in rood en wit en laat zich behandelen als de gewone zomerbloemen. De overjarige soorten kan men scheuren of stekken en wie er een beetje geluk mee heeft raakt er niet gauw weer uit. Scheuren doet men de *Mesem. linguiforme*, die zeer lange vleezige bladeren heeft. De bloem is zuiver geel en mooi groot. De overige soorten worden meestal gestekt. Vrijwel ieder stuk dat in den grond gestoken wordt maakt wortel. Een volledige soortenlijst te geven zou ons te ver voeren, laten we dus volstaan met er een 15-tal te noemen die ons uit eigen ervaring als goede bloeiers bekend zijn en waarvoor we dus in kunnen staan. Het zijn: *Mes. spectabile, densum, echinatum, lunatum, Ecklonis, reptans, blandum, Zeyheri, murinum, Haworthii, caulescens, scabrum roseum, nitidum, roseum* en *Lehmanni*. Van deze laatste voegen we een tekeningetje bij. De bladeren zijn blauwgrijs en de bloem geelachtig wit. Wie zich uit dit lijstje een keuze maakt zal er geen spijt van hebben, maar er zijn er nog heel wat meer, want het Mesemgeslacht telt over de 200 soorten.

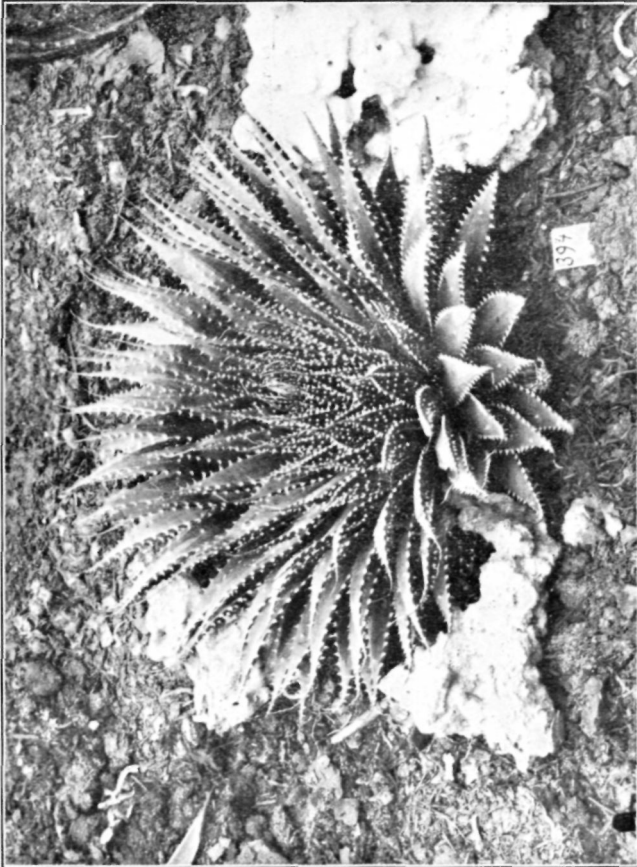

Een kijkje in de kas van Mevrouw K. Janssen—Franken te Tilburg. Dient tevens als goed voorbeeld van mooie groepeerings.

(Cliche welwillend door Mevrouw Janssen in bruikleen gegeven.)

Iets over Aloe's.

Naast de Cactussen zijn de Aloe's ongetwijfeld de meest voorkomende vetplanten. Vroeger werden ze alle met één gemeenschappelijke geslachtsnaam „Aloe's" aangeduid, zooals alle cactussen vroeger eenvoudig naar den geslachtsnaam „Cactus" moesten luisteren. Thans onderscheidt men vijf geslachten, waarvan één, het geslacht *Lomatophyllum*, hier buiten beschouwing kan worden gelaten, wijl dit in onze verzamelingen wel niet zal worden aangetroffen.

Aloë aristata (foto De Laet).

De andere Aloe's worden in twee groepen verdeeld, welke door den vorm van het bloemdek van elkaar afwijken.

Bij de eerste groep, waartoe de geslachten *Aloë* en *Gasteria* behooren, zijn de niet vergroeide kroonslippen van het bloemdek naar voren gericht, terwijl ze bij de andere groep, waartoe de geslachten *Aprica* en *Haworthia* behooren, afstaan. Overigens zal de verzamelaar, die er van alle vier geslachten een paar ver-

tegenwoordigers op na houdt, genoeg verschilpunten in het uiterlijk der planten opmerken, waardoor de geslachten zich onderscheiden. Bij het geslacht *Aloë* is het bloemdek meest cylinder- of klok-vormig, de meeldraden ongeveer even lang als het bloemdek en de bladeren aan den rand doornig getand.

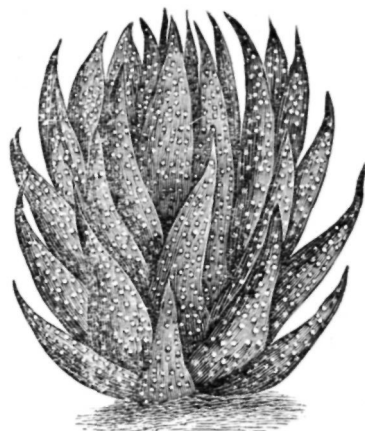
Aloë arborescens is een der langst bekende soorten en reeds meer dan twee eeuwen in cultuur. Zij wordt tamelijk hoog, wel ½ meter en heeft lange, smalle, heldergroene, naar buiten sikkelvormig omgebogen bladeren met grootrandigen rand. Bij oude exemplaren verschijnt uit den top der plant een bloemstengel welke bezet is met purperroode kelkjes. Bekend en dikwijls in „Succulenta" beschreven is ook *A. variegata*, een der mooiste en dankbaarste *Aloë* soorten, welke zelfs veel bij gewone bloemen-liefhebbers wordt aangetroffen. Het mooiste van alle is echter wel *A. aristata* Haw., waarvan de hierbij afgebeelde foto voor zich zelf spreekt.

Bij het geslacht *Gasteria* is het bloemdek duidelijk gekromd, aan den voet buikig, de meeldraden zijn korter dan de bloembuis. De bladeren zijn steeds gaafrandig, tongvormig, meest gevlekt of gestippeld. Bekend zijn vooral: *G. pulchra*, met heldergroene, wit gevlekte bladeren, *G. verrucosa*, met langer en smaller bladeren, welke met glinsterende pareltjes dicht bezet zijn en daardoor hobbelig aanvoelen. *G. nigricans* heeft ook wit gestippelde bladeren, doch deze zijn glad, terwijl *G. maculata*, evenals *G. pulchra*, groote vlekken op de bladeren vertoont.

Bij het geslacht *Apicra* zijn de vrije kroonslippen steeds evenlang en staan stervormig uit elkaar. De meestal kleine bladeren zijn nooit doornig getand. Het meest bekend zijn *Apr. pentagona* en haar variëteit *spirella*, terwijl ook *Ap. aspera* nog wel eens wordt aangetroffen.

Rijker gesorteerd is het geslacht *Haworthia*, waarbij de vrije kroonslipjes tot twee lippen vervormd zijn, van welke de drie bovenste slippen naar voren gestrekt zijn, terwijl de drie onderste uiteenwijkend afstaan. De korte, breede bladeren zijn meestal getepeld, niet zelden getand of gewimperd.

H. margaritifera heeft tot 10 cM. lange bladeren, welke aan de onderzijde wit gesprenkeld en aan den bovenkant zwak gestippeld zijn. ten mooie vorm hiervan is *H. marg. var. semi margaritifera*. Bij *H. radula* zijn de 7 cM. lange bladeren aan beide zijden van zeer kleine witte stippeltjes voorzien, terwijl bij *H. rugosa* de bovenkant van het blad effen is, doch de onderzijde wit gesprenkeld. *H. fasciata* heeft bladeren die aan den bovenkant zwak wit bestoven zijn, terwijl de onderzijde met rechte witte strepen geteekend is. *H. coarctata* groeit meer rechtop, evenals *H. Reinwardtii* (zie afb.). *H. cymbiformis* heeft bladeren welke aan beide zijden glad zijn. Karakteristiek zijn hier de zeer zichtbare aderen. *H. retusa* is gemakkelijk te herkennen aan den

Haworthia Reinwardtii.
(cliche Haage Jun.)

typischen vorm der bladeren, welke geknakt schijnen te zijn. Verder noemen wij nog : *H. cordifolia*, *H. attenuata*, *H. tessellata*, *H. tortuosa* en *H. Engleri*. Wat de cultuur betreft, de Aioe's zijn over 't algemeen weinig eischend. Hoewel ze bijna in elke grondsoort groeien, geve men bij voorkeur een mengsel bestaande uit 1/3 bladaarde, 1/3 tuinaarde en 1/3 leem of klei, alles vermengd met grof zand om de aarde poreus te maken. 's Zomers giete men rijkelijk, doch 's winters houde men ze aan den drogen kant, hoewel de aarde toch niet geheel mag uitdrogen.

De vermeerdering geschiedt heel gemakkelijk door stekken, welke, nadat de wonde eerst wat opgedroogd is, spoedig bewortelen.

G. D. D.

Dwergcactussen.

Zou er wel één Cactussoort zijn, welke zich meer in onze belangstelling mag verheugen dan de hier afgebeelde *Echinocactus minusculus* Web. (= *Rebutia minuscula* Schum.)? Haar liefталige bloeiwilligheid is algemeen bekend, eveneens haar welkome vruchtbaarheid in het vormen van jonge bolletjes.

Echinocactus minusculus.
Beschikbaar gesteld door A. W. B.

In dubbelen zin welkom ; 1e omdat men hierdoorspoedig in het bezit kan komen van een flink partijtje gemakkelijk en dankbaar bloeiende plantjes, wat vooral voor beginners een groot voordeel is, daar men, door zoo hier en daar een potje er van

tusschen de andere succulenten te zetten, bloeiende planten over de geheele collectie verspreid heeft. 2e. Omdat men door het wegschenken van een *minusculus*-plantje krachtdadig kan meehelpen om de liefhebberij bij anderen op te wekken. Bij het verstrekken van plantjes aan adspirant-vetplantenyerzamelaars wordt hiermede lang niet genoeg rekening gehouden. Vooral *Opuntia*-

stekjes worden in den regel het eerst weggeschonken. Natuurlijk ook al, omdat men hiervan het beste iets kan missen. Maar *Opuntia's* bloeien zoo zelden en de nieuwe liefhebber wil toch ook zoo graag direct wat in bloei zien komen. En daarvoor is *E. minusculus* wel het best geschikt. Een bolletje ter grootte van een knikker, zal, in een klein potje gezet, dikwijls reeds in het volgende jaar één of twee bloempjes vertoonen. En dan geraakt de nieuwe liefhebber natuurlijk in vervoering!

Een botanische beschrijving van *E. minusculus* te geven is thans niet noodig; het plantje is bekend genoeg en in vorige jaargangen al zoo dikwijls beschreven. Alleen memoreeren wij nog even, dat het zeer gemakkelijk veel en goed kiembaar zaad levert, zoodat men er aardige zaaiproeven mee kan nemen. Als men 't zaad er niet afneemt, verspreidt het zichzelf op den pot rondom de moederplant en komt steeds spontaan op.

Na verwant aan *E. minusculus* is *E. deminutus* Gürke (*Rebutia deminuta* Br. et R.) welke iets meer zuilvormig opgroeit en minstens zoo dankbaar bloeit, terwijl de bloempjes ook nog wat langer duren.

Andere mooie dwergcactusjes, welke wegens haar bloemenrijkdom in geen verzameling mogen ontbreken, zijn: *E. Fiebrigii* Gürke (= *Rebutia fiebrigii* Gürke) en *E. microspermus* Web. (= *Hickenia microsperma* Web.).

Een mooi effect maken deze plantjes, als men er een tiental bijeen in een vlakken schotel opkweekt.

Echinocactus Grahlianus Ferd Hge Jun. (*Gymnocalycium Grahlianum*), *E. Schilinzkyanus* Hge Jr. (= *Frailea Schilinzkyana* Hyp.) en *E. pumilus* Lem (= *Frailea pumila* Lem.) zijn ook interessante dwergcactusjes, doch niet zoo aanbevelenswaardig, omdat de bloempjes zich haast nooit volkomen openen.

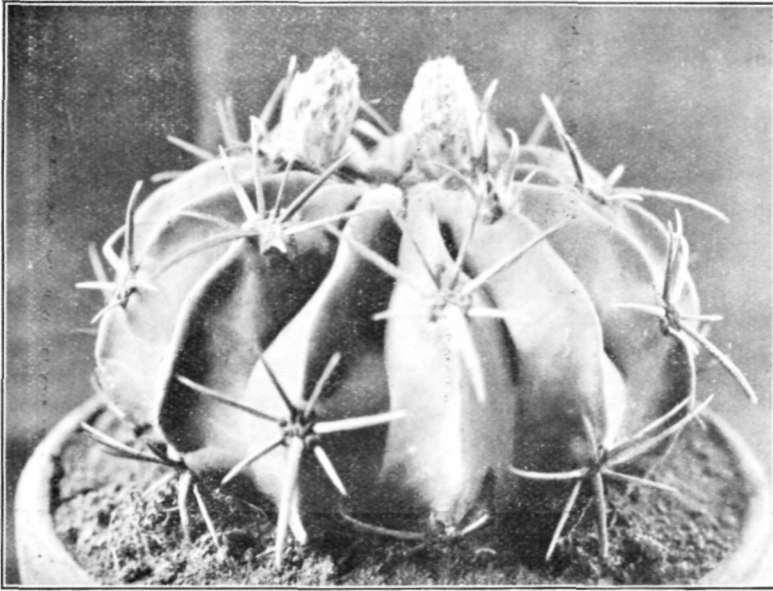
G. D. D.

Echinocactus Texensis.

(Bij de foto).

Een onzer leden, de heer Kamstra te Paterson N. Y., heeft de vriendelijkheid gehad ons een aantal foto's toe te zenden van planten uit zijn verzameling. Hij verkeert in het gelukkige geval, dat hij veel dichter bij het land van oorsprong woont dan wij en dat hij dus met zijn importen ook heel wat meer kans op succes heeft. Hoewel de hier afgebeelde plant nog niet het glanspunt van haar leven bereikt heeft, maakt zij toch reeds aanstalten daartoe, doch ook als niet bloeiende plant is de *Etus texensis* een sieraad voor iedere verzameling door de prachtige karakteristieke bedoorning. De plant zelf is plat bolvormig met ingezonken witwolligen top. Het aantal ribben varieert van 14—21, met krachtige areolen erop. Het aantal randdorens bedraagt 6 tot 9. Deze zijn tamelijk breed, deels gekromd en fraai geringeld. Bij het uitkomen zijn ze prachtig helrood, later worden ze meer bruinachtig geel. Zeer eigenaardig is ook de sterk omlaag ge-

bogen lange middendoorn, welke wel 3—4 cM. lang wordt, terwijl de overige niet langer dan 1—2 cM. worden. De bloem is al heel eigenaardig. Reeds vrij jonge planten zijn bloeibaar. Van buiten is ze donkergroen, overgaand in een roodachtig bruin,

naar binnen toe worden de bloemblaadjes meer roserood met donkerder middenstreep. Ze zijn daarenboven als fijne franje uitgetand, wat slechts van heel enkele soorten bekend is. In haar vaderland, Texas, trekt de plant zich in de felle droogteperioden zooveel mogelijk in den bodem terug, ze schrompelt gedeeltelijk sterk in en de wortels trekken haar omlaag in het stof, zoodat ze tamelijk beschut is. Waar de groeivoorwaarden ten onzent nogal heel wat afwijken van die in de vrije natuur moeten we met al te felle zonbestraling wat voorzichtiger zijn en geven liefst een weinig bescherming in den zomer, bijv. door de ruiten aan de binnenzijde met wat kalkmelk wit te maken.

v. D. H.

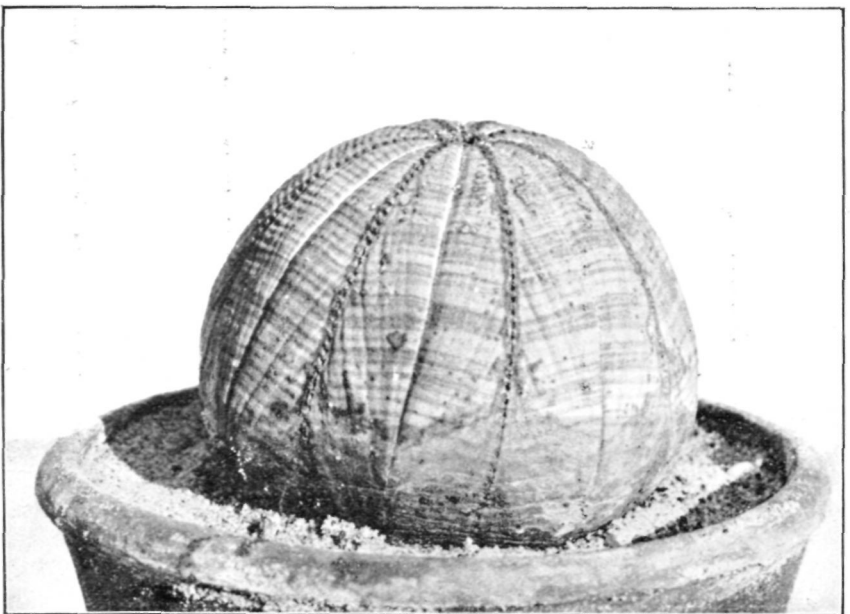
Merkwaardige *Euphorbia*'s.

Het geslacht *Euphorbia* telt ongeveer een honderdtal succulente vormen en hiervan vertoonen verschillende een groote mate van overeenkomst met cactussen, doordat ze evenals deze volkomen zijn aangepast aan een droogteklimaat en in hun dikke vleezige stengels een watervoorraad moeten aanleggen voor den kwaden tijd. Het meest den bolvorm nabij komen *Euphorbia meloformis* en *Euphorbia obesa*, beiden behoorend tot de groep der *Meleuphorbia*. Zoo op het eerste gezicht maken beide planten dan ook absoluut niet den indruk van tot de *Euphorbia*'s te behooren,

maar een klein krasje op de huid brengt al dadelijk een druppel

Euphorbia meloformis. (Foto F. de Laet).

Euphorbia obesa. (Foto, Mej. I. Mees).

wit vocht te voorschijn en dit is mede wel het zekerste bewijs, dat we hier met een lid van het Wolfsmelkgeslacht te doen hebben. De *Euphorbia meloformis* is in verzamelingen niet zeldzaam, al vermeerdert deze soort zich slechts heel langzaam, maar met de tweede soort is dit niet het geval. Deze komt slechts bij heel enkele liefhebbers voor en het was bij gelegenheid van de eerste Vetplanten-tentoonstelling in den Haag (1924) dat een belangstellend bezoeker ons deze plant toonde, die door haar was meegebracht van de wereldtentoonstelling te Wembley, waar een aantal merkwaardigheden van den Kaapschen plantengroei in de afdeeling Zuid-Afrika te koop was. Thans komt Mej. Mees, Hilversum ons verrassen met een foto van een exemplaar uit haar verzameling. De kleur der plant is groenachtigbruin en de foto is ongeveer op ware grootte. De kleine groengele bloempjes verschijnen boven uit het hart der plant. Zooals men ziet is de gelijkenis met een *Astrophytum* zeer groot. Het eerste exemplaar dezer soort werd in 1897 door prof. Mac. Owan uit Kaapstad naar de beroemde Engelschen plantentuin van Kew. gezonden, doch bleef daar slechts kort in leven. Thans heeft men er in Zuid-Afrika eenige nieuwe vindplaatsen van ontdekt, doch met dat al blijft de soort tot de grootste zeldzaamheden behooren. Het doet ons daarom dubbel genoegen, dat wij hier met een origineele Hollandsche opname voor den dag kunnen komen. Over eenige andere wonderen der Kaapsche flora uit de verzameling van Mej. Mees hopen we in een volgend nummer nog een en ander te mogen zeggen.

v. D. H.

Melocactus.

(Bij de foto).

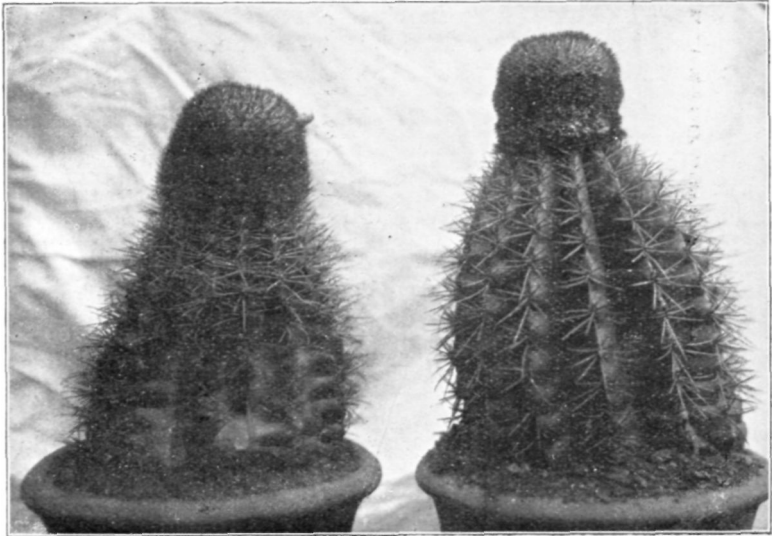
Ongeveer acht maanden geleden maakte ik zeer toevallig kennis met een pas van een verre reis weergekeerde marconist. Deze jongeman vertelde mij van zijn vele reizen en wat voor zaken hij al zoo uit de vreemde landen had meegebracht en ten slotte werd ik uitgenoodigd al z'n moois eens te komen bezichtigen.

Groot was mijn verrassing toen ik bij mijn bezoek aan zijne verzameling van uitheemsche vogels, visschen, vlinders enz. een paar mooie voor mij geheel onbekende Cactussen ontdekte, welke natuurlijk terstond mijne geheele belangstelling tot zich trokken. Ik kreeg toen het verhaal te hooren van den jongenman, hoe of hij die planten gekocht had op het eiland St. Thomas; welken moeite en zorgen ze hem gekost hadden zoowel aan boord als gedurende de reis van Rotterdam naar Tilburg en het einde van het lied was dat ik aan geld wat lichter maar twee pracht-cactussen rijker der. interessanten verteller verliet.

Aanvankelijk kende ik deze soort cactus niet, doch na eenige dagen wist ik dat het de „*Melocactus communis*” was, terwijl ik tevens de zeer teleurstellende mededeeling ontving dat deze plant hoogstens een jaar leven gegeven wordt, daar de praktijk geleerd

heeft dat zij hier onherroepelijk ten gronde gaat. Ofschoon mijn vreugde aanmerkelijk getemperd was begon ik toch vol goede hoop de planten te verzorgen en kregen ze een goed plaatsje in mijn cactus-verzameling.

Eerst werden ze uit hun overzeesche vetkuipjes gehaald en in

Melocactus communis.

(Foto Mevr. Janssen-Franken).

Cliché welwillend door „Floralia" beschikbaar gesteld.

een goed gedraineerden bloempot overgeplant. De grootste der twee planten bleek toen in het bezit te zijn van een prachtig gezond wortelstel. Ook voor deze *Melocactus* gebruikte ik gewone tuingrond vermengd met bladgrond, kalkpuin en scherp zand.

Na eenige weken vertoonden zich op beide planten mooie roode vruchten, welke na verloop van tijd afvielen om plaats te maken voor nieuwe. Dezer dagen nu verraste mij een der planten met een schoone krans van bloemen op den bloemkop, in den geest der „*Mamillaria*" wanneer deze in bloei staat. Nu, na ruim acht maanden, staan mijne planten zoo mooi en schitterend dat ik bijna niet kan gelooven dat ze over enkele maanden zouden gaan afsterven en ik mij onwillekeurig afvraag of het toch niet mogelijk zou zijn ze hier in het leven te houden.

Andere liefhebbers die mij zoo nu en dan komen bezoeken, en dus de planten minder vaak zien als ik, zijn het er allen over eens dat ze steeds groeien en mooier worden. De foto geeft goed weer hoe flink de planten zijn. De grootste is ongeveer 38 cM. hoog. De behandeling die ze ontvangen is gelijk aan die van mijne andere cactussen en mocht t. z. t. blijken, hetgeen ik werkelijk hoop, dat de mededeeling omtrent levensduur niet

juist is geweest, dan wil ik dat in een der volgende nummers van „Succulenta" nog eens vertellen.

Mochten er onder de lezers van dit tijdschrift liefhebbers zijn die reeds ervaring hebben opgedaan met den „*Melocactus*" dan zou ik hen vriendelijk willen verzoeken hunne bevindingen in „Succulenta" bekend te maken.

Een ding staat bij mij vast, al zou ook hun levensduur kort zijn en het aanschaffen wat kostbaar, dan weegt daartegen ruim op de pracht der plant en het bijzonder fraai cachet dat zij aan een verzameling verleent.

Tilburg, Juli 1926.

K. JANSSEN—FRANKEN.

Korte wenken voor beginners.

Het winnen van zaad.

Als men ons de vraag stelt: Hoe komen we in den kortst mogelijken tijd aan een flinke partij planten, dan moet hierop ons antwoord luiden, door stekken of zaaien. Als het *Opuntia's* of *Phyllo's* betreft, is het in den regel wel mogelijk hiervan in één enkel seizoen flink wat stekken af te nemen, doch meestal hebben gezaaide planten een beter wortelstelsel, zoodat deze wijze van vermeerdering dus den voorrang verdient. Waarbij dan ook nog komt, dat er heel wat cactussoorten zijn, die zich slechts uiterst moeilijk laten stekken, omdat ze zoo weinig scheuten maken en dit zijn meestal de fraaiste en kostbaarste. Nu is er niets eenvoudigers dan naar een bekend adres te schrijven van een zaadhandelaar en hierbij een flinke partij te bestellen, maar in de praktijk kwam dat wel eens minder goed uit. Of dit nu lag aan het zaad of aan de wijze van behandeling willen we in het midden laten, een feit is het, dat we geen garantie krijgen voor de kiemkracht der zaden en deze kan bij de verschillende soorten wel erg uiteenloopen. Mogelijk kan de handelaar ook een dergelijke garantie niet geven, want de kiemkracht van het zaad is van heel wat factoren afhankelijk en verder kan men gereedelijk aannemen, dat hij ook wel eens oud zaad aan den man zal brengen, als hiervan toevallig nog wat aanwezig is. Hoe lang cactuszaden hun kiemkracht behouden kunnen, is trouwens ook nog lang geen uitgemaakte zaak, al zal deze in het algemeen, na eenige jaren wel geheel verloren gegaan zijn. Verder houde men rekening met het feit, dat zelfs versche zaden lang niet alle even gelijkmatig kiemen en soms na jaren nog opkomen, zooals dit van *Opuntia's* bekend is. Om nu evenwel aan allen twijfel omtrent herkomst en ouderdom der zaden een einde te maken, winne men zelf zijn zaad, iets wat lang zoo moeilijk niet is, als het lijkt, tenminste wanneer men over een niet al te kleine verzameling beschikt.

Wil men dezen kant uit, dan dient men dus in de allereerste plaats te zorgen, dat men van een bepaalde soort steeds twee of meer exemplaren gelijktijdig in bloei heeft. Waarom het gewenscht is kruisbestuiving te passen, kan hier niet nader worden

uiteengezet, maar in de natuur zal dit bij de meeste cactussen wel eveneens het geval zijn, al zijn er uitzonderingen. Dat men nu op een gegeven oogenblik twee of meer planten van dezelfde soort in bloei heeft, zal bij beginners nu wel niet zoo vaak voorkomen, maar dan moet men elkander maar helpen en men zorge dus bijtijds, dat men iemand weet, die even gelukkig is. Over en weer kan men dan bestuiving toepassen en als resultaat, dat men beiden in het bezit komt van één of meer rijpe vruchten. Hier ligt een mooi terrein van arbeid voor onze kringen, en ook waar men een Hortus of andere groote openbare platenverzameling vindt, zal men in de meeste gevallen wel bereid zijn toe te staan, dat men met een penseeltje even wat stuifmeel meedraagt. Het best neemt men hiertoe een zachtharig penseeltje van marterhaar, dat men in een kurk vaststeekt en geheel dan in

Een nieuwe Phyllocactus-hybride. (foto v. d. H.).

een buisje past. Een stevig reageerbuisje is hiertoe zeer geschikt. Zodoende kan men het verkregen stuifmeel veilig meenemen. Nu heeft men niets anders te doen, dan dit stuifmeel voorzichtig, over te brengen naar de stempels van onze eigen plant. Men lette erop, dat rijpe stempels open staan en iets kleverig zijn. Hebben zij dit stadium nog niet bereikt, dan wachtte men nog

wat. Het stuifmeel kan echter niet lang bewaard worden en zal vooral bij warm weer vrij spoedig bederven. Men kieze dus het goede oogenblik. Verder bedenke men, dat het vormen van vruchten aan de plant vaak hooge eischen stelt, zoodat we daartoe geen al te jonge exemplaren voor mogen nemen. In den beginne hebben we hiertegen wel eens gezondigd en het resultaat was, dat we weliswaar een mooie rijpe vrucht kregen, maar dat de plant zelf dood ging door uitputting. Men bevruchte alleen bloemen van dezelfde soort en beginne niet aan een doelooze kruisbestuiving van alles wat toevallig gelijktijdig bloeit. Dit geeft slechte in een heel enkel geval iets goeds, maar in den regel is er achteruitgang. Vooral bij *Phyllocactussen* komt men er zoo gauw toe en als men dan na vele jaren van de gekweekte hybriden bloemen krijgt en deze blijken in alle opzichten veel minder fraai te zijn als hun stamouders, dan heeft men toch eigenlijk veel moeite voor niets gedaan. Daarbij bedenke men dan verder nog, dat men stuifmeel van de bloemen met de langste bloembuis brengt op die met kortere bloem, want de stuifmeelkonei moet al groeiende den weg afleggen van stempel tot eicel en gesteld, dat dit in het omgekeerde geval zou lukken, dan geeft dit toch tot noodelooze verzwakking aanleiding. Dat men evenwel bij dergelijke kruisingen wel eens iets goeds krijgen kan, hebben ons de kweekproeven van de bekende kweekers Borneman en Nicolai bewezen, die ons met tal van buitengewoon fraaie soorten hebben verrijkt. Zelf hadden we het geluk een dergelijke kruising tot stand te brengen tusschen een gewone *Ackermanni* en een grootbloemige *hybride* van de Laet (Felix Faure ?) In 1923 gezaaid kregen we dit jaar de eerste bloem en dat bleek een verrassing te zijn. De bloem bereikte een lengte van 15 cM. bij een doorsnede van 20 cM. en dit aan een plantje van nog geen 30 cM. hoogte. De kleur was volkomen *Ackermanni*, alzoo alleen een aanmerkelijke verbetering der grootte. Waarschijnlijk zullen de andere planten wat de kleur betreft wel afwijkingen hiervan vertoonen. Heeft men nu op deze wijze iets goeds verkregen, dan kan men dit alleen door stekken in stand houden. Na het bestuiven moet men het penseel in alcohol goed afwaschen voor men het opnieuw gaat gebruiken. Na het bestuiven rijpt bij sommige soorten de vrucht heel gauw, bij andere daarentegen laten deze zich tot het volgend voorjaar wachten (*Mammillaria's*). Bij *Phyllo's* kan men al spoedig zien, of de vrucht zich gezet heeft, daar de bloem anders na eenige dagen in haar geheel afvalt. Men late het restant der bloem uit zich zelf opdrogen en verwijdere niet. Ook moet men de bessen niet te spoedig van de plant afnemen, daar ze in den regel nog al eenigen tijd noodig hebben om volkomen rijp te worden. Bij *Echinopsis* drogen de bessen bij rijpheid gewoonlijk heelemaal op, bij andere soorten blijven ze vleezig en deze spreidt men, na ze opengesneden te hebben, waaivormig op een stuk papier uit. Voert ook dit niet tot het beoogde doel en treedt schimmel

op, dan wassche men de zaden in lauw water uit en droge ze zoo snel mogelijk tusschen vloei of kranten. De kleverige slijmlaag verdwijnt dan wel door de warmte. Voorloopig bewaren we de verkregen zaden in doosjes of glazen buisjes, want ze hebben eenigen tijd rust noodig alvorens ze mogen worden uitgezaaid. We vergeten vooral niet om er dadelijk den naam bij te zetten met de bijzonderheden (als het een kruising is) want later is het heel lastig om dit nog na te gaan. Van vele soorten gelijken de zaden ook sterk op elkaar. Bij verzending per post denke men er verder aan, dat de stempelmachines in staat zijn de kostbaarste zaden in één oogenblik tot poeder te stampen, zoodat men liever niet in een brief, doch in klein blikken doosje als monster zonder waarde verzendt.

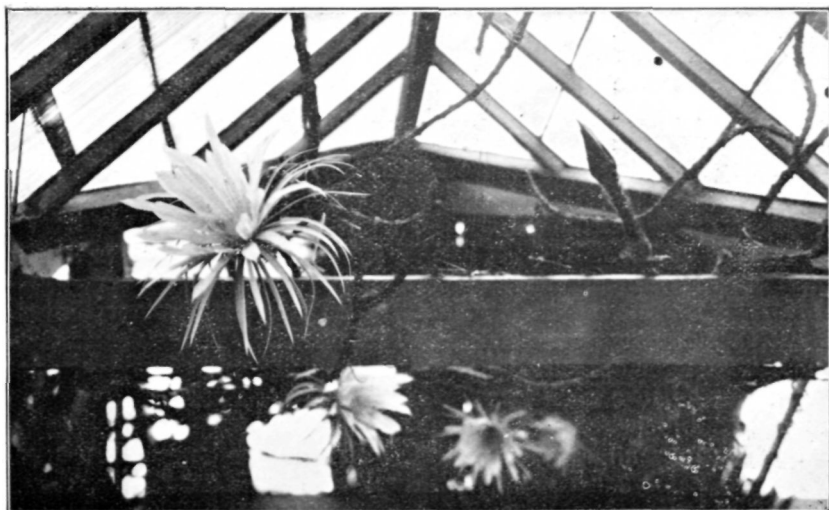
v. D. H.

Cereus Mac Donaldii.

Een dezer dagen bloeide bij mij voor de eerste maal een *Nacht-cactus* en wel de *Cereus Mac Donaldii*. Ofschoon een foto, zoo-

Cereus Mac Donaidii. (Foto Mevr. K. Janssen-Franken).

Nachtcactus,
opgenomen 1 Juli 1926 door den heer J. A. Heuff,
huize „Walstede", Tiel.

Een gedeelte van de fraaie cactusverzameling van den heer J. A.
Heuff, huize „Walstede" te Tiel.
Op den achtergrond een bloeiende nachtactus
1 Juli 1926.

als er hierbij een is afgedrukt, slechts zeer onvolkomen in staat is een beeld te geven van de pracht der bloem, blijkt er toch wel uit welk een bloem-schoonheid dien nacht in mijn verzameling te bewonderen is geweest. En ik mag dan ook gerust zeggen dat de bloem onze hooggespannen verwachtingen nog verre heeft overtroffen,

Na dagelijks inspecteeren ontdekte ik, ongeveer zes weken geleden, de bloemknop. Dat de ontwikkeling der bloem zeer snel heeft plaats gehad kan men zich voorstellen door het feit dat de bloemsteel bijna 30 cM. lang is geworden, terwijl de bloem zelf, geheel open, een diameter had van ruim 35 cM.

Heerlijk mooi is het ook de bloem zich te zien ontplooiën, 's Middags om ongeveer half zes begonnen de buitenste dekbladen los te laten tot om 8 uur des avonds de bloem geheel ontloken was. De aanblik was in één woord schitterend en de pracht door deze bloem tentoongespreid boeide ons gezelschap zoozeer dat wij om twaalf uur 's nachts nog slechts noode konden scheiden.

Niemand der aanwezigen kon zich voorstellen dat al dit schoons slechts voor één nacht was en ook ik leefde in de hoop dat ook den volgenden morgen de bloem nog wel niet geheel uitgebloeid zou zijn. Om 7 uur voormiddags bleek echter dat de bloem ook nu weer haar naam niet te vergeefs droeg en dat zij waarlijk als een „Koningin der Nacht" in al haar schoonheid slechts één nacht had geregeerd.

In mijn bezit bevinden zich nog een jongere plant van *Cereus Mac Donaldii* en nog een *Cereus grandiflorus*. Beide planten lieten eenigen tijd geleden ook ieder een bloemknop zien. Jammer genoeg werkte geen der beide knoppen door en vielen zij na enkele weken wederom af. Wat daarvan de juiste oorzaak kan zijn is voor mij nog een raadsel, zooals trouwens nog tal van zaken bij de cactussen verrassingen zijn. Maar al geeft ook een of ander wel eens wat teleurstelling, laat dat voor een liefhebber geen reden te minder zijn om niet de beste zorgen aan zijne planten te besteden. Want door ondervinding heb ik geleerd dat, hoe meer zorg aan de planten wordt besteed, des te dankbaarder toonen ze zich en des te beter leert men de planten kennen. En elke liefhebber die zich een nacht-cactus aanschaft zal daarvan niets dan vreugde beleven. (Mits hij een warme kas of goede serre heeft. Red.).

Tilburg, Juli 1926.

K. JANSSEN—FRANKEN.

Poëzie in 't stadsleven.

(Vereenvoudigde spelling).

Wanneer men „bovenhuis" bewoner is in een grote stad, dan is het vaak een moeilijk probleem, wanneer men liefde voor planten en bloemen heeft, deze liefde te bevredigen.

Een paar *Geraniums* voor de ramen of zelfs wat *Cactussen* op de vensterbank moeten dan aan die begeerte naar wat schoonheid en poëzie zo goed mogelijk voldoen.

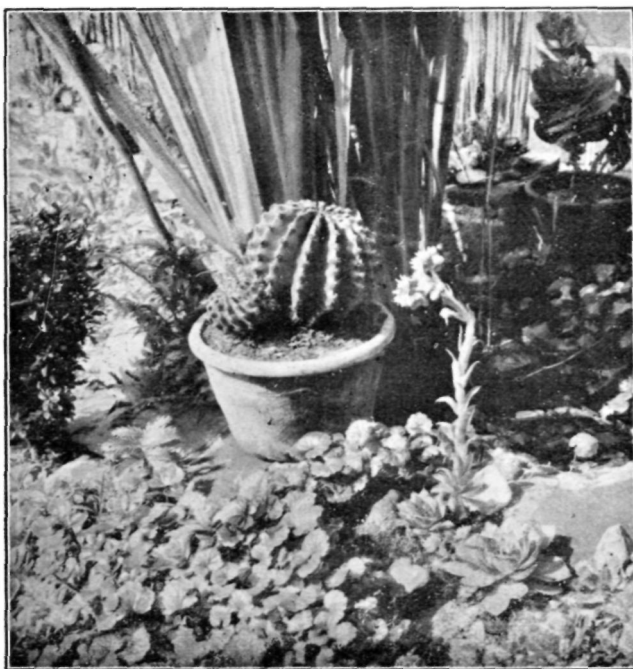
Toch kan de toevallige situatie van eene woning soms benut worden, om met wat fantasie en handigheid, zij het ook op bescheiden schaal een brokje natuur op uw bovenhuis na te bootsen.

Het was in 't vroege voorjaar van 1925 dat we op een zonnige ochtend besloten het plat van ons huis gelegen op de hoogte van de zolderverdieping gedeeltelijk in een stukje natuur te herscheppen.

Dit platje, ter breedte van 't gehele huis, en 4 Meter diep, gelegen op het Zuiden, door een gedeelte van de achtergevel en aan de zijanten door muur vlakken van hoge schoorstenen voor koude winden beveiligd, leende zich daar toe bij uitstek.

Reeds lang hadden bakken met planten en bloemen de grintvlakte wat opgefleurd door hun groen en hun kleuren, toen we op die bewuste voorjaarsdag besloten een „Border" te gaan aanleggen op een gedeelte van die stenige vlakte. En het is ons gelukt hierin zelfs een vijvertje met een springend fonteintje aan te brengen. In dit vijvertje kroos en kleine plompeblaren en aan den oever een bosch lisschen, waarin dit jaar tot onze grote vreugde 20—25 grote gele bloemen gebloeid hebben.

Hoe we dit aangelegd hebben zult ge vragen ?

In de nabijheid van onze woning was voor de stadsuitbreiding land opgehoogd met veen, zand en ook met bagger uit een vaart in de omgeving.

In die bagger vonden we, toen deze opgedroogd en begaan-

baar geworden was, 't materiaal voor onze Border.

Grote hoeveelheden bakstenen en plavuizen uit oude afgebroken huisjes waren mede opgebaggerd en nu op het land uitgespreid. Hier hadden we dus 't mooiste materiaal voor 't oprapen prachtig rood en warmgeel waren deze misschien een eeuw oude stenen en estrikken. Met deze stenen in verschillende afmetingen bedekten we, alsof we een legkaart maakten, een ongeveer 10 cM. dikke laag tuinaarde, die naar den achtergevel toe dikker werd, en voedsel gaf aan een klimop waarmee de muur begroeien moest. In dit gedeelte waar de aarde ongeveer 30 à 40 cM. dik was hebben we onze vijver gemaakt waar voor we het grootst mogelijk formaat „kattebak" als basis namen. Met portland, kalk, stukken steen en grote kiezels, metselden we deze bak hoger en wijder uit, zorgdragende dat op de plaats waar we onze lisschen wilden plaatsen een overloop ontstond, waar door 't mogelijk werd dit gedeelte van de aarde, door een kleirand van 't overige gescheiden tot een moeras te maken.

Met een dun loden en een glazen buisje kregen we ons fonteinje in 't midden van de bak, en lustig klatert 't dunne straaltje in 't water en op de plompen bladeren en besproeit tevens met ieder windvlaagje de omgeving.

Dat we hier en daar tusschen de stenen een vakje openlieten voor de planten spreekt vanzelf.

En zo plaatsten we hier en daar *Sempervivums*, *Echeveria's*, en *Sedums*, maar ook *madeliefjes*, *crocussen*, *vogelmelk*, *salomonszegel*, *O.-I. kers* enz., enz.

Op de foto ziet men 't gedeelte met de lisschen op den achtergrond. Daar voor, naast de *Echinopsis* in de pot, één van onze bloeiende huisloken.

Zo is het ons, zij het ook met wat moeite gelukt, een stukje natuur poëzie, steeds vol verrassingen, altijd vol schoonheid, in onze onmiddellike nabijheid te brengen, hoog, bijna op het dak, midden in 't drukke woelige stadsleven. JAN PONSTIJN.

Naschrift. Hoewel dit artikel niet uitsluitend over vetplanten handelt, meenden we toch het een plaatsje in ons propaganda-nummer te moeten geven, omdat het voor de groote stadsbewoner op deze wijze soms nog mogelijk is zich een brokje natuur te scheppen, waar hij veel genoeg aan beleven kan. Dat vetplanten en cactussen zich bij uitstek leenen om op deze wijze te worden uitgeplant, behoeft geen nader betoog. Mocht men geen oude steenen tot zijn beschikking hebben, dan vrage men aan de gasfabriek grove koolaschslakken, die voor eenige centen per zak aan huis bezorgd worden (te Rotterdam 15 ct. per mud). Hiermede kan men in één woord schitterende rotspartijen bouwen en als men dan hierin en hiertusschen een verzameling *Sedums*, *Sempervivums* en een paar winterharde *Opuntia's* uitzet, en hier en daar wat ruimte laat voor de planten, die alleen 's zomers buiten kunnen staan, dan verkrijgt men een goedkoope en fraaie daktuin.

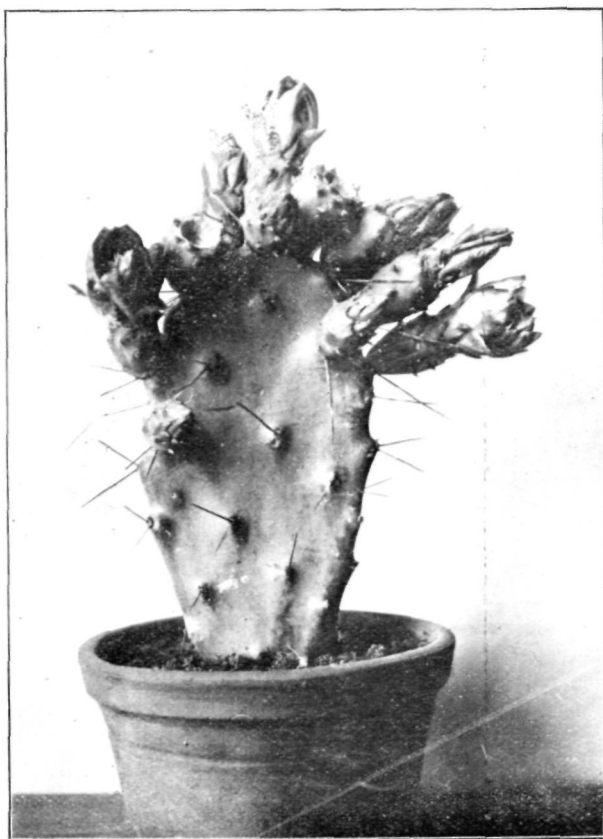
RED.

Opuntia Bergeriana.

(Bij de foto).

Reeds eerder gaven we van deze soort een vrij volledige beschrijving, zoodat we in herhalingen zouden vervallen, wanneer

we dit hier nu nog eens deden. (Zie Succ. 1925, pag. 131—133). Intusschen heeft een onzer cactushandelaars zich echter beijverd uit Zuid-Europa een groot aantal van deze planten te importeeren en zijn meerdere leden in staat gesteld zich zoo'n sieraad aan te schaffen, want het blijft nog steeds een buitenkansje een bloeiende *Opuntia* te bezitten. De schijven komen ongeworteld aan, rijk bezet met knoppen en desondanks gaan ze geregeld voort niet hun bloemen te openen, alsof er niets gebeurd was en maken daarenboven nog makkelijk wortel ook. Een staaltje van buiten-

Opuntia Bergeriana (foto v. d. Houten).

gewone levenstaaiheid, zooals we dit bijna nergens zoo duidelijk gedemonstreerd zien als juist bij de *Opuntia*'s. Dit is dan ook wel de reden, dat men er in Zuid-Afrika en Australië niets op gesteld is en zelfs in Zuid-Europa en Noord-Afrika kan men heel wat last krijgen van deze doornige gezellen.

Dat de doornen zulke uitstekende afweermiddelen tegen het eten door vee zouden zijn, werd ons dezer dagen door een ooggetuige nog weer eens duidelijk tegengesproken. Die opvatting

hebben jullie zeker ergens in een plantkundeboekje gelezen, werd me toen gezegd, want de runderen en ezels kauwen er met net zooveel smaak aan of het slablaadjes zijn. Maar om op onze *Opuntia Bergeriana* terug te komen. Haar eigenlijk vaderland weet men niet, al zal ze natuurlijk als alle *Opuntia's* wel eenmaal uit Amerika gekomen zijn. Ter eere van den grooten succulentkenner Alwin Berger werd ze door Weber aldus genoemd. Dat ze rijkbloeiend is blijkt wel uit de foto, maar we zagen exemplaren waaraan een twintigtal knoppen zaten, dus baas boven baas. De vruchten blijven meestal steriel, doch hebben het vermogen om uit de bovenste areolen weer jonge planten voort te brengen. Wanneer men de vruchten in de grond steekt, komen er geregeld een stuk of wat jonge planten uit voort en als deze eenmaal losgelaten hebben, onderscheiden ze zich in geen enkel opzicht van zaailingen. We zetten ze in den zomer buiten en pas tegen dat de eerste nachtvorsten komen, halen we ze binnen. Als ze maar voldoende licht hebben in den winter, zijn ze met een vorstvrij plaatsje in den kelder volkomen tevreden.

v. D. H.

Het Negerhandje.

Opuntia clavarioides var. *cristata*.

Onder de cactussen komen meermalen eigenaardige afwijkingen voor, die men gewoonlijk bestempelt met den naam van *cristata*- of *monstruosavormen*. Het zijn meestal bandvormige verbredingen

Opuntia clavarioides.

Beschikbaar gesteld door A. W. B.

perkt, maar komt welhaast bij alle cactusgeslachten voor. Het meest bekend is de Rotsactus (*Cereus peruvianus* var. *monstra-*

van den groeias, doch de oorzaak van dit verschijnsel is tot nu toe niet afdoende verklaard. Heeft men eenmaal dergelijke planten, dan moet men ze door enting vermeerderen, daar ze meestal heel lastig zelfstandig wortelen willen. Verschillende dezer hanekamvormen zijn inderdaad zeer fraai en het laat zich begrijpen, dat ze bij plantenliefhebbers in het algemeen en vetplantenverzamelaars in het bijzonder zeer in trek zijn. Het voorkomen van *cristata*vormen is niet tot een paar geslachten be-

osa). Men herkent er nauwelijks den oorspronkelijken vorm in terug. Zooals de lezers zich uit het Decemбернаummer van het voorgaande jaar zullen herinneren, is het me gelukt dat uit zaad van een oogenschijnlijk normale *Cereus peruvianus*, behalve de gewone vorm ook een aantal cristatavormen te kweken, terwijl de variabiliteit van het geheele zaaisel zeer groot was. Gebeurde dit bij mij alleen, dan zou men kunnen aannemen dat zich bijzondere omstandigheden hadden voorgedaan, waardoor de cristatavorming was in de hand gewerkt, doch ook bij tal van anderen, die van hetzelfde zaad hadden meegedeeld, gebeurde precies hetzelfde. Ook bij de *Echinopsis*soorten komt, hoewel vrij zeldzaam de hanekamvorm tot stand. Men heeft dit wel eens op kunstmatigen weg te voorschijn willen roepen, doch deze pogingen zijn bijna zonder uitzondering mislukt, althans de planten bleven niet blijvend cristaat. Van den Reuzencactus, de *Carnegie gigantia*, moet zich in de nabijheid van de stad Tucson een exemplaar bevinden, waarvan de top zich een eind boven den grond in een drietal armen splitst en waarvan de middelste tak geheel en al bandvormig is geworden. Het onder den naam van *Negerhandje* bekend staande cactusje moet ook als een soort cristatavorm worden opgevat. De soort naam *clavarioides* is aan het Grieksch ontleend en beteekend letterlijk op *Clavaria* gelijkend. Dit laatste is den naam van een alleraardigst paddestoeltje, het Hertshoornzwammetje, dat we in onze duinen vrij algemeen kunnen aantreffen. De gelijkenis hiermede is inderdaad zeer opvallend. Wat nu de herkomst van deze plant betreft, weten we dat zé thuishoort in Chili en dat ze daar lage vertakte struikjes vormt van ongeveer 40 cM. hoogte. De leden, die meestal cylindervormig zijn, worden gewoonlijk niet dikker dan 1½ cM. en zijn aan den top meestal verbreed of tot handvormig vertakte schijfjes uitgegroeid. De blaadjes zijn evenals van de meeste *Opuntia's* slechts klein en vallen spoedig af. Voor de rest is de plant bezet met kleine wolkussentjes en korte witte aangedrukte dorentjes, die echter minder gevaarlijk zijn dan van de overige *Opuntia*soorten. Zoover bekend heeft de plant slechts eenmaal in Europa gebloeid en wel in 1896 bij den apotheker Capelle in Springe. De bloem was van buiten roodachtig bruin, naar binnen toe overgaande in olijfgroen, dus wel een fraaie kleurencombinatie. Als bijzonderheid zij nog vermeld dat de zaden wollig behaard waren. Afgesneden stekken worden op schijven van snelgroeijende *Opuntia's* geënt, het eenvoudigst door hierin een V vormige inkeeping te maken en het ondereinde der stek op dezelfde wijze aan te punten. Een doorn van een groote *Opuntia*soort kan dienst doen om de deelen stevig op elkaar te bevestigen. Men drage zorg deze soort niet te veel in de felle zon te plaatsen, daar ze anders licht verbrandt en haar fraaie kleur verliest.

v. D. H.

Opuntia microdasys.

De meeste schijfvormige *Opuntia's* („*Platy opuntia's*“) hebben

dit nadeel, dat zij, nog slechts enkele jaren oud zijnde, reeds een aanzienlijken omvang bereikt hebben en dus voor liefhebbers met beperkte ruimte niet zoo heel geschikt zijn.

Een gunstige uitzondering in dit opzicht maakt de hier afgebeelde *Opuntia microdasys* Lehm. Deze vertoont geheel het karakter van andere schijfvormige *Opuntia*'s, doch ze blijft betrekkelijk klein en kan dus jaren de verzameling tot sieraad strekken. Ja, tot sieraad, want *O. microdasys* is een der mooiste cactussen, maar vooral door de dicht bij elkaar staande areolen, welke zoo sterk met goudgele glochiden bezet zijn, dat de geheele plant er haar opvallende kleur door krijgt.

Eigenaardig is het, dat deze soort in 't geheel geen eigenlijke doorns krijgt, maar de tallooze glochiden schijnen er

Opuntia microdasys (cliché Haage Jun.)

des te venijniger door te zijn. Bij de minste aanraking hechten zij zich in de huid vast en zijn moeilijk te verwijderen. Oppassen is dus de boodschap!

G. D. D.

Korte wenken.

Het planten in potten en in steenen zaaitesten of houten kistjes. Voor een groot gedeelte heb ik mijn cactussen uitgezet in steenen zaaitesten en in houten kistjes. In beide laatste hebben mijn planten heel wat beter gegroeid dan in de gewone bloempotten. Zelfs zeer kleine planten gaven rijkelijk bloemen. Zij, die mochten meenen, dat houten kistjes de aarde zuur maakt of aanleiding geven tot schimmelvorming geef ik in overweging de kistjes voor het gebruik te bestrijken met witkalk.

Verpotten enz. De beste tijd voor het verpotten is, zooals reeds meermalen gezegd, het voorjaar, wanneer de nieuwe groei begint. En voor planten, die dan gaan bloeien, na de bloei. Wat eigenlijk beteekent, dat men, indien noodig, op elk tijdstip kan verpotten. Ik heb verpot voor en tijdens den bloei, en verder op elk tijdstip ook gedurende den winter, zonder het minste bezwaar. Men doet goed een plant tijdens of na den koop, te onderzoeken ook op wortelluis. Men weet dan tegelijker tijd of de plant behoorlijk wortels heeft. Aan de cactussen, die er voor in aanmerking komen, geve men een flinke hoeveelheid fijne puinkalk, ik bedoel hiermede wat meer dan voorgeschreven wordt. Het is niet alleen uitstekend voor de planten, maar bovendien schijnt de wortelluis er een hekel aan te hebben.

Snel vermenigvuldigen. Hoewel enten in het algemeen niet is aan te bevelen, geef ik toch in overweging eens een proef te

nemen met het plaatsens van een *Chamaecereus Silvestrii* stek op een halve *Opuntia* schijf. Een enkel stuk ter lengte van 10 cM. heeft bij mij dezen zomer een 70-tal dikke uitloopers gegeven van 10—18 cM. lengte elk.

F. SWÜSTE.

Tepelstekken. Het mag bekend verondersteld worden, dat men van tepels van mam. stekken kan. Als voorbeeld wordt dan een tepelstek van *Mamill. longimamma* genomen. Doch het wortelen hiervan duurt dikwijls heel lang of lukt in het geheel niet. Van een onzer leden kreeg ik een 2-tal gewortelde tepels van *Mam. Bocasana*, terwijl hij zelf nog een 12-tal eveneens geworteld had. Het wortelen had pl m. 10 dagen geduurd. Ik kan *Mam. Wildii* eveneens voor zoo'n proef aanbevelen, daar ik heb opgemerkt, dat op de tepels van die cactus zich menigmaal jonge plantjes ontwikkelen.

Zaaien. Het tijdsverloop tusschen het ontkiemen van het eerste en het laatste zaadje is dikwijls groot. Dit wijst er op, dat de grond niet overal even vochtig gehouden wordt. Het verdient allicht aanbeveling voor het uitzaaien het zaad een etmaal te weken, en de zaaitesten niet alleen goed vochtig te houden, doch ze ook in vochtigen aarde in te graven. Het succes met een Calumor-Dose wordt mijns inziens daardoor verklaard, dat de glazen pot niet uitdampen kan.

Agave Victoriae Reginae T. Moore.

Zijn de *Agave's* door haar geweldig grooten omvang ongeschikt voor de liefhebbers-verzamelingen (uitgezonderd dan een paar heel jonge plantjes), de door den auteur naar Koningin Victoria genoemde en in 1872 voor het eerst naar Europa overgebrachte *Agave Victoriae Reginae* T. Moore (= *A. Consideranti* Duch), maakt hierop een uitzondering. De rosetten van een oude, volwassen plant meten doorgaans niet meer dan 50 à 60 cM. in doorsnede, maar het houdt lang aan voor ze deze grootte bereikt heeft.

Agave Victoriae Reginae.

(Cliché Haage Jr.) zeer eenvoudig is: voedzame,

klei bevattenden grond, een niet te groote pot, s zomers rijkelijk

water en 's winters een niet te warme standplaats met zoo weinig mogelijk vocht.

G. D. D.

Varia.

Een mooie, roodbloeiende *Epiphyllum* is wel *E. Russelianum*. De bloemen zijn 5—6 cM. groot. Deze, niet zooveel voorkomende Lid-blad-cactus komt uit Brasilië. De plant vertakt zich goed en bloeit rijk.

Een vroolijk plantje is *Mamillaria multiceps*. De gele bloempjes zijn wel klein, maar de helder roode besvruchtjes, welke er naderhand aan verschijnen, zien er buitengewoon aardig uit. De plant zelve is grijsachtig-groen.

Mesembrianthemum Böhmerianum. Deze Mesem. bestaat als het ware uit allemaal opelkaar gestapelde heel kleine groene druifjes. Het grootste bolletje zal ongeveer een halve centimeter meten in doorsnede.

Bij het enten maakt men vaak gebruik van *Opuntia*-doornen, dat is algemeen bekend. Ook kan men daar goed een speld voor gebruiken, hetwelk meestal gedaan wordt. Maar *Opuntia*-doornen kan men nog voor iets geheel anders gebruiken. Met goed gevolg fungeeren ze als gramfoonnaalden! Men neemt daarvoor natuurlijk de hardste en stevigste exemplaren, die men vinden kan. Zijn ze iets te lang, dan knipt men een stukje van het dikste einde af.

Is soms eenig deel van een Succulent gaan rotten en moet het er af, dan is het aan te bevelen de open wond met wat fijn houtschool poeder te bestrooien.

Zaait men Cactussen dan is het zeer goed om eerst de aarde welke men daarvoor gebruiken zal, tot op een hooge temperatuur te verhitten. Dit doodt alle schadelijke ziektekiemen.

Heeft men *Echeveria's* te stekken, dan kan men best daarvoor de bladen gebruiken. Men steekt ze eenvoudig in zandige grond, besproeit na enkele dagen een weinig en wacht kalm af. Spoedig wordt het blad dik en stijf en komt er een heel klein jonge *Echeveriatje* onder aan het blad te voorschijn. Ook kan men uitstekend de ontbladerde stengel gebruiken. Men snijdt deze in stukken van ongeveer 3—5 cM. lengte en legt ze vast gedrukt op de aarde. Na eenige tijd ontstaan er bij het snijvlak en bij de wonden die gemaakt zijn door het afnemen van de bladeren, nieuwe scheutjes.

Soms ziet men nog wel eens van die heele kleine bloempotjes in gebruik wat toch af te raden is, daar de aarde veel te spoedig opgedroogd is. Evenwel zijn te groote potten ook niet goed. De plant wil dan niet zoo vlug groeien als anders het geval zou zijn in passende potten.

Beschrijf uw houten-steek-etiketten van boven naar beneden. Dus van het stompe gedeelte naar de spitse punt toe. Gaat het etiket in de loop der tijden soms wat zakken, of wordt het hout aangetast door vochtigheid, dan zal men nog altijd de geslachtsnaam kunnen lezen hetgeen de hoofdzaak is. Beschrijf de etiketten met Oostindische inkt. Die blijft onder alle weergesteldheden goed.

De groote, breed-vertakte *Opuntia*-planten die in de broeibak wat te hoog worden om er de geheele zomer in te staan, kan men gerust buiten ingraven. Ook kan men dat toepassen bij de gewone Succulenten. Maar de vleezige, niet gedoomde soorten, doet men beter maar binnen te houden, want er komt heel gauw vreterij aan van slakken, enz.

Heeft men *Echinopsis*-planten die zullen gaan bloeien, dan deze niet verplaatsen, daar dat de bloei zeer tegenwerkt en soms kan vernietigen.

Vergeet nimmer om onder in de bloempot waar een Succulent in komt te staan, eenige scherfjes van oude bloempotten over het afvoergaatje te leggen. Dat voorkomt het verzuren van de aarde.

Brengt men de planten uit een donker vertrek, waar ze langen tijd gestaan hebben, dan is het oppassen voor te sterke zonneschijn. Dus met papieren en kalkwater gaan werken! In de zomer is het zeer aan te bevelen steeds goed te luchten. Daar worden de planten sterk van en krijgen of behouden hun frische gezonde kleur.

Voor het melksap van sommige *Euphorbia*-soorten moet men zeer oppassen daar het schadelijk voor de huid schijnt te wezen.

Tijdens de zomermaanden kan men gerust de planten eens af en toe lekker bespuiten. Dat hindert niets. Meestal moet men gedurende de warme tijd iedere dag gieten. Heeft men niet te veel planten dan kan men ze om de andere dag in een bakje met water zetten.

Om het stof en vuil tusschen de doorns en haren te verwijderen kan men gebruik maken van een hard penseeltje of kwastje.

L. SCH.

Cactussen in het veilingsbericht.

(Vereenvoudigde spelling).

De Meerbode, een plaatselik blad dat te Aalsmeer verschijnt, bevat geregeld een overzicht van de prijzen op de centrale Aalsmeerse veiling. Ik zie het, maar lees het niet. Al die rozen, seringen enz. ken ik toch niet. De plaatselike berichten uit Haarlemmermeer, de burgerlike stand, het raadsverslag trekken me meer.

Maar... daar viel laatst mijn oog op het woordje cactussen, en toen werd ik opletend.

ik zocht de oude nummers bij elkaar en geef u het resultaat in het volgende lijstje:

20 Maart cactussen f 0.35—f 0.40.

24 „ ... en iedere week zijn aanwezig een honderdtal cactussen in kleine pot, in grote verscheidenheid.

27 Maart f 0.40—f 0.42.

31 „ f 0.35—f 0.60.

3 April f 0.30—f 0.42.

10 „ f 0.35—f 0.42.

14 „ f 0.34—f 0.45.

17 „ f 0.35—f 0.56.

In de Paasvacantie had ik geen gelegenheid, maar ik heb me stellig voorgenomen in de zomervacantie eens te gaan kijken.

Onze ledenlijst bevat maar één naam uit Aalsmeer, misschien wil dat lid in „Succulenta" wel wat over de Aalsmeerse vetplantenkultuur vertellen.

Drumpt bij Tiel.

B. TH. KRABBENDAM.

Uit de afdelingen.

Kring Rotterdam en omstreken.

Zaterdag 4 Sept., des avonds 7.30 uur, vergadering in de bovenvoorzal van Rest. Kortman aan de Geldersche Kade 10,

Agenda:

1. Opening.
2. Mededeeling ingekomen stukken.
3. „Het stekken", lezing van den heer J. Le Noble.
4. Rondvraag.
5. Plantenbeurs.
6. Sluiting.

R'dam, Juli '26.

P. PEELS.

Kring 's-Gravenhage en omstreken.

De bijeenkomst van 19 Juni 1926 was wederom goed bezocht.

Aanwezig waren 27 kring-leden en eenige leden van de Nederlandsche Vereeniging, welke zich na afloop der vergadering opgaven als kring-lid, zoodat wij thans de 50 hebben bereikt.

Besprekingen werden gehouden over een excursie naar Leiden en eventueel naar andere belangrijke collecties. Nadere mededeelingen daaromtrent zullen worden gedaan op de eerstvolgende vergadering.

Door een der leden werd een naar eigen denkbeeld vervaardigd gietertje ter bezichtiging rondgegeven.

Met deze gieter, die een vrij lange pijp heeft en een flauw gebogen mondstuk zonder broes, kunnen ook verafstaande planten worden begoten, zonder dat er water op de plant zelf komt. Het is een handig instrument.

De Succulentenbeurs was „flauw". De weinige ruilplanten bestonden in hoofdzaak uit de in elke verzameling voorkomende gewonere soorten *Mesems*, zoodat er voor ruilen weinig animo was.

Een der aanwezige leden (kweeker) had flinke cactuszaailingen tegen matige prijzen te koop.

De w.n.d Secretaris,

NOTEBOOM.

Kring Amsterdam en omstreken.

Vergadering van den kring Amsterdam en omstreken op Vrijdag 17 September, 's avonds 8 uur in gebouw „Koningin Wilhelmina”, Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Bestuursverkiezing.
4. Plantenbeurs van 9—9.30.
5. 9.30 uur. Causerie over Echinopsis en Echinocactus met lichtbeelden door den heer H. Witte.
6. Sluiting.

Opgaven van candidaten voor de verkiezing van Voorzitter, Secretaris en Penningmeester worden ingewacht bij ondergeteekende of kunnen op de vergadering aan het voorloopig bestuur worden medegedeeld.

Het bestuur rekt op aller opkomst,

H. WITTE, *Secr.*

Sloterdijkstraat 7, Amsterdam. Wijk 17.

Tentoonstelling te Amsterdam.

De Aquarium-vereeniging „Danio Perio”, organiseert van 31 Juli tot 8 Augustus, in samenwerking met de ver. Westerspeeltuin eene tentoonstelling op het Cremerplein te Amsterdam.

Evenals vorig jaar zal ondergeteekende eene collectie cactussen ter opluistering inzenden.

Zolang de Amsterdamsche leden nog geen volledige cactus-tentoonstelling kunnen organiseeren, zullen wij ons voor propaganda nog op deze wijze moeten behelpen.

De tentoonstelling is een geheele week open. De toegangsprijs is slechts 10 cent. Geen enkele Amsterdamsche cactusliefhebber verzuime dus om er een kijkje te gaan nemen.

1. POLDERMANS.

Open brief

aan den heer J. J. Verbeek Wolthuys, van Heurnstraat 108, 's-Gravenhage (Voorburg).

Daar ondergeteekende, ondanks herhaalde malen daarover geschreven te hebben, nooit de bestelde importplanten ontving, noch zijn van te voren overgemaakte gelden hem weer werden teruggezonden, ja, zelfs zijn brieven onbeantwoord bleven, neemt hij de vrijheid langs dezen weg aan den heer Verbeek Wolthuys te vragen, wanneer hij de reeds twee jaar geleden bestelde en betaalde importplanten nu eindelijk eens kan verwachten.

W. BRANDSMA,

Hoofd der School, Thezinge (Gr.).

Naschrift. Uit bovenstaande blijkt ons, dat de heer Verbeek Wolthuys, in tegenstelling met hetgeen hij ons beloofde, nog steeds in gebreke blijft de bekende import-kwestie tot aller tevredenheid op te lossen.

Hoewel deze zaak aan ondergeteekenden heel wat noodeloos werk bezorgd heeft, en wij ons voorgenomen hadden, ons hiermede niet meer te bemoeien, achten wij het, in het belang onzer vereeniging, toch gewenscht nog éénmaal de kwestie onder de oogen te zien. In verband hiermede verzoeken wij onze leden die nog steeds te vergeefs op hun planten of terugzending der vooruit betaalde gelden wachten, hiervan onder vermelding der bijzonderheden, kennis te geven aan laatst ondergeteekende.

J. M. VAN DEN HOUTEN, ROTTERDAM.

G. D. DUURSMAN, Leeuwarden,

Achter de Hoven 114 bis.

Mededeelingen.

NIEUWE LEDEN.

W. Muller	Utrecht	Leidscheweg 74.
W. Wirtjes	Amerfoort	v. Oldenbarneveldtlaan.
Mej. C. de Vries	Kloosterzande (Zeel.)	Molenstraat.
R. Smelt	Zwolle	Anjelierstr. 19.
R. H. Laverman	's-Gravenhage	Prins Hendrikstr. 47.
Dr. J. K. S. de Clercq	Zubli Goedereede	Arts.
Mevr. W. F. v. Dolder	Rijswijk (Z.-H.)	Stadhoudersstr. 6.
D. Damiaans	Haarlem	Doelstraat 24.
A. F. Donath	Amersfoort	Vijver 25.
P. M. Oversluys	's-Gravenhage	Jan v. Nassaustr. 32.
J. van den Berg Czn.	Overschie	Dorpsstraat 2.
J. Snoep	Rotterdam	Vijverslaan 70.
W. J. v. Dam	Delft	Paardenmarkt 2.
Mevr. C. J. Schreuder	's-Gravenhage	Irisstr. 80.
J. van Reyendam	Alkmaar	Nassauplein 43.
Mej. A. 't Hart	Maassluis	Stationsstr. 14.
Mej. A. Stoker	Hilversum	Peerlkamplaan 7.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden : verschillende cactussoorten waaronder ook kleine zaailingen, in ruil tegen soorten van het geslacht *Gymnocalycium* of Cactusliteratuur-Ruillijsten en opgave van titels aan H. de Jager, Hondiusstr. 19 B, Rotterdam.

Aangeboden: *Mesemhr. opticum*, te ruilen voor andere mimicrysoorten, uitgezonderd : *Mes. Karasmontanum*, *M. Eberlanzii*, *M. Fransiscii* en *M. rhopalophyllum*. Adres: H. R. Mulder, Nieuwe Gracht 3, Haarlem.